

Misie: 51. David Zeisberger mezi Indiány 3.

David Zeisberger

Misie

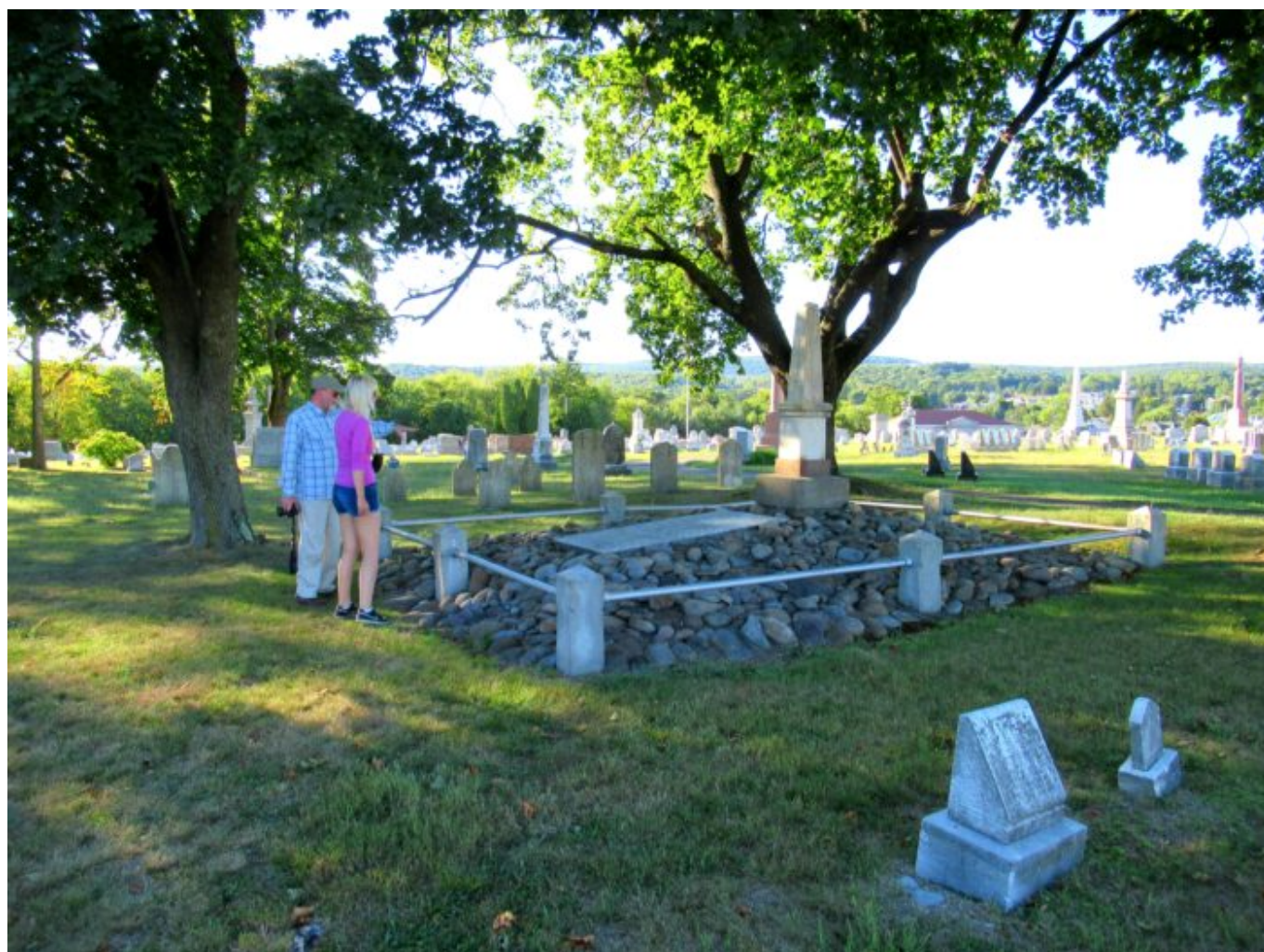
300 let od narození významné osobnosti Moravy Davida Zeisbergera

(2. 3. 1721 - 17. 11. 1808)

III. část: Francouzsko-anglická válka a dál od civilizace

Období sedmileté anglicko-francouzské války (1754-63)

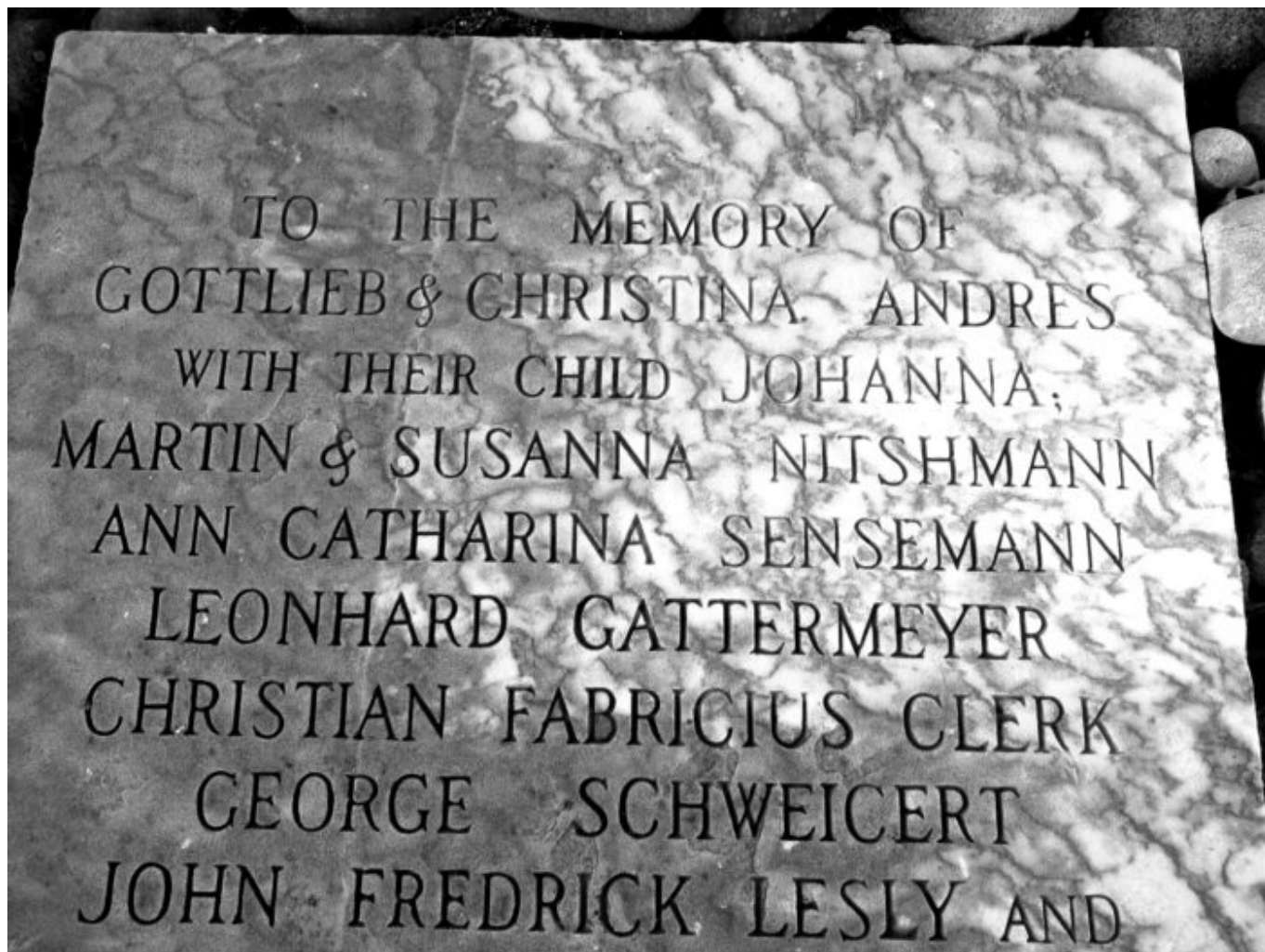
Když vypukla válka, indiáni v Pensylvánii se postavili většinou na stranu Francie. V Pensylvánii docházelo ze strany indiánů k násilnostem, také ke skalpování žen a dětí. Proto byl Zeisberger rychle povolán z Onondaga zpět, aby pomohl indiány na území Pensylvánie uklidnit a zachovat je ve věrnosti britské vlajce. Málem ho to stálo život. Dne 24. listopadu 1755 jen chvíli před tím, než přicestoval do osady Gnadenhutten na řídce Mahony, profrancouzští indiáni napadli misii a zabili 11 bělochů, včetně několik týdnů starého dítěte a dvou žen. Mezi zabitými byl i Suchdolan Martin Nitschmann z čp. 136, strýc Davida Zeisbergera. Osadu vypálili, zbylí indiáni se rozprchli.

Místo masakru v Gnadenhuttenu

Několika misionářům se podařilo uprchnout do Bethlehemu, kde zahájili přípravy na obležení. Stal se útočištným městem. Z bezpečnostních důvodů indiány křesťany odvedli do nových osad vybudovaných poblíž Bethlehemu, **Nain** (1758-65) a **Wechquatank** (1760-63).

V místě Gnadenhutten postavil Benjamin Franklin pevnost Fort Allen na obranu celé oblasti. V tomto stavu setrvala misie do konce války.

Detail náhrobní desky

Misijní práce za války ustala a Dav id se pouští do intenzivní již zmíněné jazykovědné práce, ze které vzešly sedmidílný irokézsko-německý slovník, menší irokézský slovník, delawarská gramatika, překlady duchovních písní a části Nového zákona. Většina těchto prací zůstala v rukopisech.

Když byla francouzská armáda poražena a zdálo se, že bude mír, vypuklo Pontiakovo povstání profrancouzských indiánů (1763-65). Ti pokračovali další dva roky ve válce, což vyvolalo další protiindiánské nálady mezi bílými.

Proto úřední vyhlášky vyzývaly bílé osadníky: *„...aby křesťanským indiánům nepřisuzovali činy spáchané jinými indiány a nevyhrožovali jim smrtí. Vždy chodí oblečení, nejsou pomalováni a nenosí pera ale klobouky nebo čapky, nechávají si vlasy volně růst, nosí pušky na ramenu hlavní vzhůru, když potkají bělocha, zavolají na něj a pozdraví, na lov se vydávají jen se svolením misionářů.“*

Aby nedošlo k dalšímu masakru, byli na popud guvernéra přemístěni z Nain a Wechquatank pod ochranu pevnosti ve Filadelfii. Po 22 letech práce zde dva roky živořilo 125 moravských indiánů v hladu, nemocech a nudě.

Dál od civilizace mezi Delawary

Roku 1765 znovunastolením míru vedoucí Moravské církve jasně poznali, že již nemohou provádět misii poblíž sídel bělochů. Proto se přemístili z dosahu bělošské civilizace.

Zeisberger se pro moravské misionářské hnutí nyní stal klíčovou postavou. Jeho spolupracovníci

pracovali podle těchto instrukcí:

- Naučit se indiánské jazyky.
- Vychovat si indiánské pomocníky.
- Učit indiány číst a psát.
- Přeložit nejdůležitější části Bible.
- Vést všechny obrácené ke křesťanským povinnostem řádných občanů.

Na jaře 1765 přivedl svých devadesát indiánů k břehům řeky Susquehana. Zde na severu Pensylvánie založili osadu **Friedenshutten II**, „Stany pokoje“ (1765–72), která vzkvétala a stala se jednou z nejúspěšnějších moravských misíí.

Tvořila ji jedna dlouhá ulice o dvanácti domech a třinácti vigvamech, za každým domem byla zahrada, za zahradou kukuřičná pole a celá osada byla ohraničena palisádou. Uprostřed stál kostel, dům misionářů, škola pro děti.

Neživilo se pouze lovem. Poznali cenu půdy, rozvíjeli obchod. Zeisberger ve své zprávě napsal:

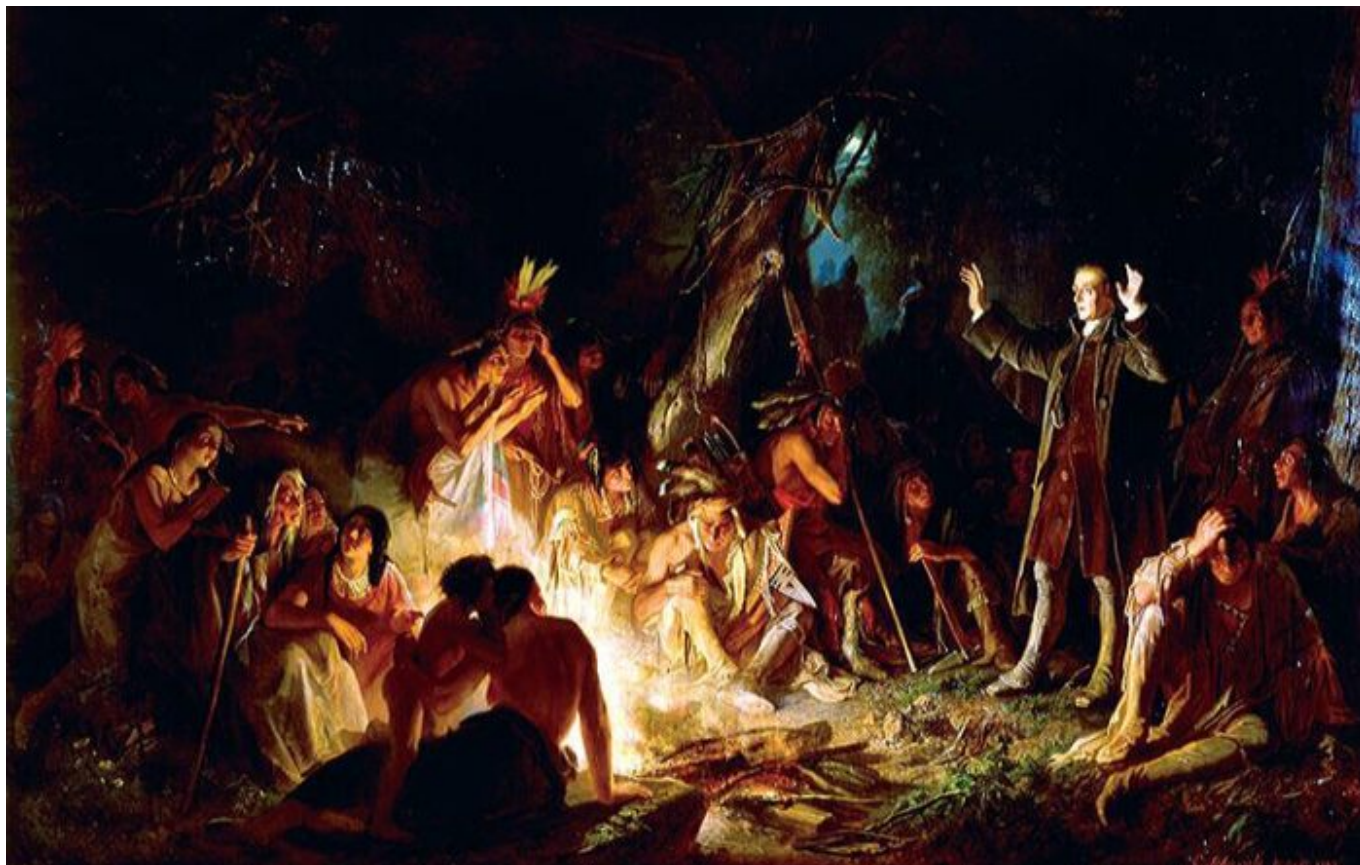
„Čím více pracovali, tím měli větší radost, celý den bylo slyšet jejich písně.“

Zeisbergerova kázání byla zasahující: *„Když kážu, často se stává, že se chvějí, a někdy se tak třesou strachy, že ztrácejí vědomí a zdá se, že omdlí.“*

Stany pokoje se na dva roky staly centrem probuzení. Pro Krista získal 180 indiánských bratří.

Okolní náčelníci zvali moravskou misii na svá území. Poblíž tedy současně vznikala další osada **Schechschiquanunk** (1769–72) a Zeisberger se snažil o další rozšíření misijních polí.

Na pozvání Delawarů vydal se dál na západ. Stal se prvním bílým mužem, který překročil zakázanou stezku Seneců, zapovězenou všem bělochům. Přešel hory s prameny řeky Allegheny v západní Pensylvánii a následujícího roku tam založil misii **Goschgoschunk** (1768–70) a **Lawunakhanek** (1769–70).

Obraz *Moc evangelia*, Charles Schüssel, 1862

Zeisberger je znám především z velkého obrazu „*Moc evangelia*“, který byl namalován Charlesem Schüsselem v roce 1862. Jde o fantastní zobrazení Zeisbergera kázajícího v Goschgoschunku na jaře 1767. Malba měří více než šest stop (180 cm) na výšku a devět stop (270 cm) na délku a visí v budově Archivu v Betlehemu.

Indiáni tady byli obzvláště zlí a nebezpeční. Zeisberger si byl vědom, že nemají zábrany ho zabít. Někteří z nich se zúčastnili masakru v Gnadenhuten.

Vyjádřil se, že nikdy předtím neviděl ve tvářích indiánů tak jasně vykreslenou temnotu pekla i svět přemáhajícího evangelia. V očích některých viděl žízeň po krvi, u jiných touhu po pokání.

Zeisberger zde práci vzdal. Moc byla v rukou kouzelníků, kteří byli obdařeni nadpřirozenými schopnostmi. Podle jeho vlastních slov se ocitl v satanské pevnosti.

Zeisberger se v zoufalství rozhodl toto místo opustit. Posunul se dále na západ k Bobří řece (Beaver River) na pozvání delawarského náčelníka Glikikana a zřídil misi **Friedenstadt**, „Město svobody“ (1770-73).

V tomto období Zeisberger narazil na nový problém. Jeho osady zřídka měly přes sto osob, ale domorodí náčelníci přesto považovali misionářskou práci za hrozbu jejich kultuře.

Doslov

O Davidovi Zeisbergerovi který se narodil na Horním dvoře čp. 115 se můžeme dočíst i v beletristické literatuře. Především si ho rádi vypůjčují romanopisci dobrodružných knih.

V románech J. F. Coopera se vyskytuje v románech *Poslední Mohykán* a *Prérie*. Cooper jej místy představuje jako karikaturu misionáře prozpěvující žalmy. David však byl ve skutečnosti zálesák typu

Old Shaterhand, překonávající vzdálenosti stovky mil v kanoi a na koni a čelící různým nebezpečím.

Vystupuje také v románech J. Moravce v knihách Zrazený tomahavk a Útěk z Onondagy, v románech Zane Graye Duch pohraničí, před nedávnem vyšla kniha holandského autora Legene Zlomený tomahavk.

Většinou byly čerpány informace o této době z odborných knih Loskiela, nebo přímo z deníků Davida Zeisbergera. Vedle Davida Zeisbergera občas jako zálesák vystupuje i další Suchdolan původem z čp. 44 a 130 John Heckenwelder.

Daniel Říčan

pokračování příště

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)